

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด
 เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓
ขอให้เห็นใจพระพุทธเจ้า-ปลุกตนเอง

เข้าพรรษามาจนกระทั่งวันนี้ไม่เคยมีการประชุมกันเลย ประชุมเฉพาะวันเข้าพรรษาเท่านั้น จะเรียกว่าหนึ่งเดือนก็ไม่ผิด ยิ่งอีกวันเดียวเท่านั้นก็จะครบเดือนนับแต่วันเข้าพรรษามา ซึ่งแต่ก่อนก็ไม่เคยได้ทำอย่างนี้ นี่ก็เพราะธาตุขันธ์ไม่อำนวย มีขัดมีข้องอยู่เรื่อยมา ยิ่งนับวันแสดงให้เห็นชัดเจน ในสิ่งที่ไม่เคยปรากฏก็ปรากฏขึ้นมาเรื่อยๆ เพราะฉะนั้นขอให้หมู่เพื่อนได้ตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมอย่าได้ประมาทนอนใจ ไม่มีสิ่งใดที่จะเป็นของแปลกประหลาดในโลกอันนี้ มีอย่างนี้มาตั้งกับตั้งกลับและจะมีอย่างนี้ไปเรื่อยๆ จนประมาณไม่ได้นั่นแล เพราะเรื่องของสมมุติเป็นอย่างนี้หาที่ยุติไม่ได้ ไม่เหมือนเรื่องวิมุตติได้แก่ความหลุดพ้นของใจ จึงเตือนเพื่อนฝูงให้ระลึกอยู่เสมอ ว่าความทุกข์เป็นความทุกข์ ความสุขเป็นความสุข ไม่มีคำว่าชินชา

การแนะนำสั่งสอนเพื่อนฝูงตั้งแต่เกี่ยวข้องกันมา ผมก็พยายามแนะนำสั่งสอนเต็มสติกำลังความสามารถเรื่อยมา ทั้งด้านปริยัติทั้งด้านปฏิบัติ ได้พยายามชวนชวนเต็มกำลังในการนำมาอบรมสั่งสอนหมู่เพื่อน ทางด้านปริยัติเราก็พยายามค้นคว้าตั้งแต่เริ่มแรกเรียนหนังสือ เพื่อเอาความสัตย์ความจริง หลักเกณฑ์อันถูกต้องดีงามเข้าสู่ตัวเป็นอันดับแรก เพราะการเรียนหนังสือของผมไม่ได้มีความมุ่งหมายที่จะต้องการยศถาบรรดาศักดิ์อันใด ดังโลกๆ ทั้งหลายเขาต้องการ แม้จะมีกิเลสอยู่ในหัวใจก็ตาม แต่มีความมุ่งหมายที่จะออกประพฤติปฏิบัติธรรม เพื่อแก้และเพื่อถอดถอนกิเลสโดยถ่ายเดียวเท่านั้น หลังจากการศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว

เพราะฉะนั้น การศึกษาเล่าเรียนจึงเรียนจึงค้นคว้าเต็มสติกำลัง ด้วยความสนใจทุกแง่ทุกมุม การค้นหนังสือก็ไม่ได้มีประมาณ นอกจากหลักวิชาที่เรียนมาแล้ว ยังค้นคว้าเพื่อหาหลักหาเกณฑ์อันสำคัญๆ ที่จะได้นำออกไปปฏิบัติ เวลาได้บำเพ็ญทางด้านปฏิบัติเต็มเม็ดเต็มหน่วยตามความต้องการแล้ว เพราะฉะนั้น การแนะนำสั่งสอนเพื่อนฝูงทางด้านปริยัติ ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามามากน้อยตามกำลังของตน จึงไม่ได้มีความสงสัยในแง่ธรรมต่างๆ ที่นำมาสอนหมู่เพื่อน จึงสอนอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยตามตำรับตำราที่ได้พบได้เห็นมา

ตั้งพระพุทธเจ้าท่านประธานพุทธโฆษาทแบ่บรรดาภิกษุบริษัท ท่านสอนอย่างไรที่อยู่ที่อาศัย การประกอบความพากเพียร ปัจจัยทั้ง ๔ ปฏิบัติอย่างไรที่จะให้พอเหมาะพอดี นี่ที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนภิกษุบริษัทในครั้งนั้น ก็พยายามค้นคว้าและเก็บเล็ก

ผสมน้อยตามกำลังของตนออกมา และทางภาคปฏิบัติตั้งแต่วันเริ่มแรกออกปฏิบัติเรื่อยมา ทั้งเหตุคือการบำเพ็ญหนักเบาเล็กน้อยเพียงไร และผลที่ปรากฏขึ้นภายในจิตใจจากการปฏิบัติมากน้อยเพียงไร ก็ได้นำมาสั่งสอนหมู่เพื่อนด้วยความเปิดเผย เพราะอำนาจแห่งความเมตตาสงสาร อยากให้รู้ให้เห็นให้เป็นที่อธิบายให้ฟังนั้น ๆ เมื่อสรุปความลงแล้ว ทั้งด้านปริยัติทั้งด้านปฏิบัติที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา และได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาเต็มสติกำลังความสามารถของตนแล้ว นำออกแนะนำสั่งสอนหมู่เพื่อน จึงไม่มีความสงสัยในแง่แห่งธรรมที่สั่งสอนนั้น ๆ

เพราะฉะนั้น จึงเป็นที่แน่ใจสำหรับเพื่อนฝูงที่มาอบรมศึกษา ที่แนะนำสั่งสอนอย่างไร อย่าให้ผิดให้พลาดจากหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ได้นำมาแนะนำสั่งสอนหมู่เพื่อนก็ดี ที่เพื่อนฝูงได้ศึกษาเล่าเรียนปฏิบัติมาก็ดี ให้นำสิ่งที่ถูกต้องดีงามนั้นมาประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง ให้เห็นผลประจักษ์ดังพระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญและเห็นผลมาแล้ว ประกาศทั้งเหตุทั้งผลแก่บรรดาสาวกทั้งหลาย จนปรากฏเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา นับจำนวนไม่น้อย ให้สมกับว่าธรรมเป็นอกาลิก ไม่มีกาลไม่มีสถานที่เวลาเช้าสายบ่ายเย็น เป็นหลักความจริงมาโดยตลอด ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะทรงพระชนม์อยู่หรือปรินิพพานไปแล้ว

ธรรมย่อมเป็นธรรม ผิดย่อมเป็นผิด ถูกย่อมเป็นถูก บาปย่อมเป็นบาป บุญย่อมเป็นบุญ สุขย่อมเป็นสุข ทุกข์ย่อมเป็นทุกข์ นรกสวรรค์ย่อมเป็นนรกสวรรค์ นิพพานย่อมเป็นนิพพาน สรุปความลง ความพ้นทุกข์ย่อมเป็นความพ้นทุกข์โดยสมบูรณ์ นี่คือหลักธรรมที่คงเส้นคงวาหนาแน่นมาตลอด และจะเป็นอย่างไรไปตลอดกาลไหน ๆ

ท่านผู้ปฏิบัติทั้งหลายก็ปฏิบัติเพื่อแก้สิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ซึ่งฝังจมอยู่ในตัวของเราเอง เฉพาะอย่างยิ่งภายในจิตใจ ทำให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนและอยู่ได้ กฎอำนาจแห่งธรรมชาตินี้เรื่อยมา ไม่มีทางที่จะได้เล็ดลอดออกไป พอเห็นแสงสว่างกระจ่างแจ้งแห่งธรรมทั้งหลายเลย จึงมีแต่เรื่องความทุกข์ความทรมานภายในจิตใจ ถ้าเราทั้งหลายไม่มีความเข็ดหลาบในสิ่งที่ปรากฏกับตนทั้ง ๆ ที่ตนก็ไม่พึงปรารถนาอย่างนี้แล้ว ความเพียรที่จะก้าวต่อไปก็ไม่มีกำลัง การแก้ไขตัดแปลงตนเองทุกชั้นทุกอันขึ้นชื่อว่าความดีแล้วจะไม่มีกำลัง

แต่สิ่งที่เราไม่ต้องอุตตองหุนหันนั้น เป็นสิ่งที่คล่องตัวอยู่ตลอดเวลาภายในจิตใจของเรา เพราะเคยครองหัวใจสัตว์มามากต่อมากนานแสนนานแล้ว ทุกดวงของจิตใจที่อยู่ใต้อำนาจของมันนี้หุนหันขึ้นทุกวัน ๆ หุนหันอยู่ในจิตใจของเราแน่ สิ่งนี้หุนหันก็เรียกว่าก่อไฟขึ้นเรื่อย ๆ หาเชื้อมาเสริมไฟขึ้นเรื่อย ๆ ภายในจิตใจของเรา ราคคฺคินา ก็

นับวันหนาแน่น เมื่อ รากศุคินา เป็นต้นเหตุ เป็นตัวใหญ่โตอันสำคัญแล้วย่อมจะจุด ลากจิตใจให้เกิดโทสะ ความกริ้วความโกรธ ความอิจฉาพยาบาทขึ้นอย่างรวดเร็วและมี กำลังมาก ถ้าธรรมชาตินี้ได้อ่อนตัวลงไป สิ่งทั้งหลายก็ย่อมอ่อนไปๆ ความสุขก็ย่อม ปรากฏขึ้นมา

เฉพาะนักปฏิบัติแล้ว ความสงบนี้เป็นพื้นฐานอันสำคัญที่ควรจะได้จะถึง ที่ควร จะได้เป็นสมบัติของเราผู้ปฏิบัติได้ตรงไว้ไม่มากก็พอประจักษ์ในหัวใจ คือความสงบ เย็นใจจากการบำเพ็ญภาวนา นี่เป็นหลักสำคัญมากในพระโอวาทที่ทรงสั่งสอนภิกษุ บริษัท เน้นหนักลงในศีล ในสมาธิ ปัญญา วิมุตติหลุดพ้นนี้มากต่อมากเท่าที่ได้ศึกษา เล่าเรียนมา จึงไม่สงสัยในการที่จะนำข้ออรรถข้อธรรมเหล่านี้มาสั่งสอนหมู่เพื่อน

ท่านสอนพระสอนประเภทหนึ่ง สอนมรवासญาติโยมเป็นอีกประเภทหนึ่ง เพราะท่านเหล่านั้นเป็นกองหลังกองเสียบ ผู้คอยส่งเสริมผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็น กำลังทางด้านปฏิบัติสืบเนื่องกันไปหนุนกันไป สำหรับผู้เข้าสู่แนวรบที่จะพาดฟันฟัน แหกกับกิเลส แยกตัวออกจากการบีบบังคับให้หลุดพ้นนั้น คือเรื่องของพระโดยตรง นี้เรียกว่าเป็นแนวหน้า ท่านจึงสอนธรรมเพื่อความหลุดพ้นโดยลำดับๆ มากยิ่งกว่า ธรรมอื่นใด ให้ท่านทั้งหลายจำไว้อย่างถึงใจ

นี่ละเรื่องความทุกข์ก็สุดๆ ร้อนๆ อยู่ภายในตัวของเราในใจของเราทุกเวล่ำเวลา ไม่ต้องไปหาที่ไหน เพราะความสงสัยว่าทุกข์มีหรือไม่มี ทุกข์มีมากมีน้อยเพียงไรให้ดู ในตัวของเราในใจของเรา ถ้ากิเลสเครื่องเสริมไฟหรือเป็นพื้นเป็นไฟสั่งสมตัวขึ้นมาก น้อย แม้ภายในใจของเราที่กำลังบำเพ็ญภาวนาอยู่นี้ ก็กวัดแกว่งวุ่นวายขึ้นในขณะนั้น ประจักษ์ใจของเรา จึงไม่ควรสงสัยว่าทุกข์มีหรือไม่มี แล้วทุกข์เป็นยังงี้มีความชินชาต่อ มันหรือไม่ เช่นถูกไฟจี้หรือเหยียบเพียงถ่านไฟเท่านั้นเป็นอย่างไร มีความชินชากับมัน อย่างไม่บังหรือไม่ เรื่องของความทุกข์นี้ก็เป็นอย่างนั้น

นี่แลที่พระพุทธเจ้าทรงจุดทรงลากสัตว์โลกทั้งหลายให้หลุดพ้นจากทุกข์ เพราะ พระองค์ได้รู้ได้เห็นได้เคยเสวยมาแล้ว ทั้งพระองค์เองและสัตว์โลกทั่วๆ ไปอย่าง ประจักษ์พระทัย ไม่มีทางสงสัยในเรื่องความทุกข์ที่สัตว์ทั้งหลายได้รับมากน้อยทั่วแดน โลกธาตุ จึงได้นำเรื่องเหล่านั้นมาประกาศสอนโลก เพื่อให้เห็นโทษเห็นทัณฑ์ของมัน และประกาศความหลุดพ้นจากพระทัยของพระองค์เอง ว่าเป็นผู้หลุดพ้นแล้วถึงขั้น ศาสดาเอก ให้สัตว์โลกได้ทราบทั้งโทษและคุณอย่างถึงใจโดยทั่วกัน

ทุกข์ก็ทรงทราบอย่างสมบูรณ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์คือกิเลสต้นหาประเภท ต่างๆ ก็ประจักษ์พระทัยอย่างสมบูรณ์ และละเอียดอย่างเด็ดขาด ไม่มีกิเลสตัวใดเหลือ หลออยู่ในพระทัยแม้ชนิดหนึ่งเลย ถึงขั้นแห่งความบริสุทธิ์พุทธโรเต็มพระองค์หรือเต็ม

ดวง จนเป็นศาสดาเอกก็ประจักษ์อยู่ในพระทัย นำความอัศจรรย์ที่หลุดพ้นแล้วจากทุกข์ทั้งหลายเพราะกิเลสเป็นเหตุนั้น มาสั่งสอนสัตว์โลกอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย เต็มสติกำลังพระเมตตาที่มีในพระทัยของพระองค์

การแนะนำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า กับการประกอบความพากเพียรของเรานั้น ให้เอามาเทียบกันดู หนักมากขนาดไหนที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน และทรงสั่งสอนอย่างแท้จริงที่มาจากความจริงทั้งหลาย ทั้งสุขทั้งทุกข์ ทั้งสาเหตุให้เกิดสุข ทั้งสาเหตุให้เกิดทุกข์ พร้อมทั้งสุขพร้อมทั้งทุกข์ ออกมาประกาศกังวานให้โลกทั้งหลายได้ทราบตลอดมานี้ ออกมาจากพระทัยทั้งหมด ความเมตตาก็เต็มพระทัย สั่งสอนอรรถธรรมทุกแง่ทุกมุมไม่มีคำว่าเบาว่าบาง มีแต่ความหนักแน่นแม่นยำ เต็มไปด้วยเหตุด้วยผล ที่จะให้สัตว์โลกทั้งหลายได้รู้ได้เห็นประจักษ์ใจ สิ่งที่ควรถอนก็จะได้รับถอนตัวออกมา สิ่งไม่ควรจะบำเพ็ญเน้นหนักในทางความดีงาม ก็ให้บำเพ็ญเน้นหนักลงไปเรื่อยๆ ด้วยพระเมตตาล้วน ๆ

พวกเราผู้ประพฤติปฏิบัติตามพระองค์ ถ้าเป็นอยู่อย่างที่เป็นนี้มันเข้ากันไม่ได้ มีแต่ความอ่อนแอท้อแท้เหลวไหล ทำอะไรไม่มีน้ำใจพอจะทำให้กิเลสถลอกปอกเปิก สมพระเมตตาที่ทรงถอดออกมาสั่งสอน เอามาเทียบกันอย่างนี้ที่เราเป็นนักปฏิบัติ ถ้าพูดตามภาษาของโลกก็เรียกว่า ขอให้เห็นใจพระพุทธเจ้าที่ทรงบำเพ็ญมาด้วยความตะเกียกตะกายโดยลำพังพระองค์ เพื่อความตรัสรู้เป็นอันดับแรกก็หนักแสนหนัก นานแสนนานไม่ทราบวาก็กี่ปีกี่ปี กว่าจะได้มาเป็นพระพุทธเจ้า แล้วก็นำมาสั่งสอนสัตว์โลกเรื่อยมาจนกระทั่งปานนี้

หนักขนาดไหนพระภาวะของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่ทรงบำเพ็ญมาจนกระทั่งได้ผลเป็นที่พอพระทัย แล้วนำมาประกาศสอนโลกเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ ไม่มีธรรมบทใดได้ขาดตกบกพร่องไป เต็มไปด้วยความถูกต้องดีงาม ที่จะให้สัตว์ทั้งหลายได้ละเต็มสติกำลังความสามารถในสิ่งไม่ดีทั้งหลาย และให้ได้บำเพ็ญสิ่งที่ถูกต้องดีงามให้เต็มเม็ดเต็มหน่วยเต็มกำลังของตนทั้งนั้น เราต้องคิดให้มากในเรื่องเช่นนี้

ปลุกใจ กิเลสมันเหยียบย่ำบังคับบัญชาเรามาตลอดเวลา ไม่ปลุกไม่จุดไม่ลากไม่ได้ วิธีการปลุกวิธีการจุดการลาก วิธีโต้ตอบกันทางแง่สติปัญญา ต้องให้เป็นไปในวงความเพียรของผู้ปฏิบัติ อย่าอยู่เหินห่างจากความคิดความอ่านไตร่ตรอง อย่าอยู่เหินห่างจากสติคือความรู้สึกตัวอยู่เสมอ อย่าอยู่เหินห่างจากปัญญาความพินิจพิจารณาหนักเบาเล็กน้อยในแง่ต่างๆ แห้งความดีชั่วทั้งหลายที่เรียกว่าสภาวะธรรม อย่างนี้จึงชื่อว่า เป็นผู้ปลุกตนเองให้ตื่นจากความหลับ ได้แก่กิเลสเป็นผู้กล่อมให้หลับสนิทมิดมิดปิด

ตา ทั้งหลับทั้งตื่นทั้งมืดทั้งแจ่ม อิริยาบถต่าง ๆ ถูกกิเลสปิดบังหุ้มห่ออยู่อย่างมืดมิดปิดตา นี่เป็นสิ่งสำคัญมาก ขอให้ทุกท่านได้พิจารณาอย่างถึงใจ

นี่ก็พูดซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพราะความสงสารหมู่เพื่อน ไม่ได้สงสารธรรมดาที่เพียงคิดเอาคาดเอา หากเป็นอยู่ในหัวใจไม่เป็นที่อื่น เต็มอยู่ในหัวใจที่เกี่ยวข้องกับหมู่กับเพื่อนตลอดโลกทั่ว ๆ ไป จึงได้พยายามตะเกียกตะกายแนะนำสั่งสอนอย่างเน้นอย่างหนักเต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่ว่ากิริยาท่าทางที่ออกมาจากกำลังของใจ ซึ่งหนุนเนื่องมาจากความเมตตาสงสาร การแสดงธรรมจึงมีการแสดงดังที่รู้ ๆ เห็น ๆ ดังที่ได้ยินกันอยู่นั้นแล ไม่ใช่เป็นมาเพราะอำนาจของกิเลสผลักดันออกมา ให้แสดงกิริยาท่าทางเสื่อมเสียอย่างนั้น แต่เป็นเรื่องของอรรถของธรรม เป็นเรื่องแห่งความจริงทั้งหลาย

เอ้า ขอฟุดเต็มเม็ดเต็มหน่วยว่า ได้รู้ได้เห็นอย่างไรก็นำออกมาเปิดมาเผยเพราะสิ่งที่เป็นโทษเป็นจริง ๆ สิ่งที่เป็นคุณเป็นจริง ๆ เป็นอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่มีอะไรบกพร่อง ถ้าว่ามหันตทุกข์ก็เป็นจริง ๆ ประจักษ์อยู่ในหัวใจ เอ้า บรรณสุขก็บำเพ็ญให้ถึงใจอย่างไม่มีที่สงสัยแล้ว ทำไมจะฟุดตามเรื่องอรรถเรื่องธรรมหนักเบาเล็กน้อย ทั้งแง่ดีแง่ชั่วแง่สุขแง่ทุกข์นี้ไม่ได้ ความจริงต้องฟุดได้สอนได้ กิเลสมันยังมีได้ เป็นได้ ฟุดได้ ธรรมที่ฟุดตามความมีความเป็นของกิเลสและของธรรมทำไมจะฟุดไม่ได้ เพราะเป็นธรรมสอนโลกนี้ ต้องฟุดได้ สอนได้ไม่สงสัย

ที่กล่าวมาแล้วนี้สัตว์ตัวใดไม่เคยสัมผัสสัมพันธ สัตว์ตัวใดไม่ได้เคยเสวยมีหรือส่วนมากมักจะเสวยแต่สิ่งที่ต่ำทราม ที่ไม่พึงปรารถนา มีแต่ทุกข์ ทุกข์ ๆ เรื่อยจนกระทั่งถึงขั้นมหันตทุกข์ แล้วก็ถูกปิดถูกบังจากกิเลสเรื่อยมา กลบเรื่อยมา ๆ ไม่ให้เห็นร่องเห็นรอยแห่งความเป็นมาของตนบ้างเลยแม้จะทุกข์ขนาดไหน อันนี้ละที่น่าสลดสังเวชอย่างมากสำหรับเราทั้งหลาย หูมีตามิไม่เห็น ใจมีไม่รู้ สติปัญญาไม่ได้คิดสอดส่องไปถึงมันได้เลยนี่สำคัญ มันหนาแน่น เวลามันแก่ง-แก่งอย่างนี้ กิเลสเวลามันละเอียดละเอียดอย่างนี้แล

เราอยากจะทราบความละเอียดของกิเลส ให้ปฏิบัติบำเพ็ญทางด้านจิตตภาวนา เข้าให้มาก ๆ เอ้า ภูมิจิตภูมิธรรมเข้าถึงขั้นสมาธิ ก็เริ่มเห็นโทษแห่งความฟุ้งซ่าน ความวุ่นวาย ความส่ายสั่น ความกวัดแกว่งของจิตเป็นลำดับลำดับ จิตเข้าสู่ความสงบละเอียดเท่าไร ก็ยิ่งเห็นคุณค่าแห่งความละเอียดของจิต ที่เป็นความสงบแล้วเกิดความสุขขึ้นมา ในขณะที่เดียวกันก็ให้เห็นโทษแห่งความวุ่นวายของใจ ซึ่งไม่เคยได้รับความสงบแต่ก่อนมาเป็นลำดับลำดับ นี่มันเห็นประจักษ์อยู่ในใจทั้งดีทั้งชั่ว เพราะจิตนี้เคยได้สัมผัสสัมพันธสิ่งเหล่านี้มาแล้วทำไมจะไม่ประจักษ์ เอามาเทียบเคียงกันก็รู้กันทันที ๆ

เพียงสมาธิเท่านั้นก็เป็นคู่พืดคู่เหวียง คู่เทียบคู่เคียงกันแล้ว เห็นอย่างชัดเจน จากนั้นก้าวขึ้นสู่ปัญญา ถ้าเราอยากให้เห็นเรื่องของกิเลสที่ทำให้สัตว์โลกได้รับความล่มจม ฉิบหายเรื่อยมาไม่ทราบกับปีใดกับปีใด จงพิจารณาลงไป เราอยากจะทำอะไร เอ้า เอาเลย ๆ มันถึงใจดีเพราะได้เคยปฏิบัติมาอย่างนี้ เวลาพืดกับกิเลสทำอย่างนี้จริง ๆ ขอพืดให้ท่านทั้งหลายได้ฟังด้วยความถึงใจว่า ได้ปฏิบัติมาอย่างนี้ หากจะรู้ก็รู้อย่างนี้ ไม่ได้รู้อย่างอื่น

เพราะฉะนั้นจึงกล่าวพืด ถึงใครจะว่าบ้าก็ว่าไป ใครจะว่าเป็นอะไรก็ว่าไป โลกเขาพืดได้ เรื่องโลกเรื่องธรรมเรื่องความจริงทั้งหลายที่ได้อุบัติให้เห็นมาทำไมจะพืดไม่ได้ พระพุทธเจ้าประกาศธรรมสอนโลกเพื่อให้รู้ให้เห็นจริง ๆ ทำไม่รู้ไม่เห็นไม่ได้ เห็นไม่ได้ ทำไม่สอนกันไม่ได้พืดกันไม่ได้ เอากันตรงนี้ นี่เป็นคำพืดคำสอนกันไม่ใช่คำอวดอุตริ ไม่มีในตนก็มาอวด ไม่มียังไฉ่ความจริงมีอยู่ พระพุทธเจ้าสอนให้เห็นให้รู้ความจริงภายในจิตใจของตนโดยแท้ เมื่อรู้แล้วทำไมพืดไม่ได้สอนไม่ได้เล่า

เอ้า ปฏิบัติลงไป ยิ่งถึงขั้นปัญญาด้วยแล้ว นี่เราขอพืดเป็นกลาง ๆ ไปเลยไม่แยกไม่แยะถึงเรื่องประเภทปัญญา เช่น อย่างพิจารณาเรื่องนั้นเรื่องนี้ นี่เราจะพืดเพื่อให้เห็นเรื่องของกิเลส โทษของกิเลส กลมกลายของกิเลส เมื่อปัญญาถึงขั้นละเอียดเข้าเพียงไร ๆ เรื่องของกิเลสที่มันเคยชุกเคยซ้อน เคยหลบเคยหลีกปลีกตัว ใช้กลมกลายทำลายสัตว์ทรมาณสัตว์ให้ได้รับความฉิบหายปนปีเรื่อยมานั้น มันจะรู้กันไปโดยลำดับ ๆ รู้ไปที่ไหนเผาไหม้กันไปทีนั้น ๆ เช่นไฟได้เชื้อ เผาไปไหม้ไป ๆ สืบต่อกันไป ไหม้ไป จนกระทั่งเชื้อไม่มีเหลือแล้วไฟถึงจะดับจะมอดไปเองนี่ฉันใด นี่เรื่องของปัญญาเผากิเลสก็เผาแบบเดียวกันทำนองเดียวกันฉันนั้นนั่นเอง

เราอยากจะทำเรื่องของกิเลส ที่เคยเป็นข้าศึกต่อหัวใจเรานั้นแหละเป็นสำคัญ เพราะเราเป็นนักปฏิบัติที่จะถอดถอนตนให้พ้นจากพินจากไฟ จงจดจ่อสติปัญญาเข้ามาสู่ที่นี้ตามที่อธิบายอยู่เวลานี้ เมื่อสติปัญญามีความสามารถแก่กล้าแล้วปิดไม่อยู่ ๆ ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นมากี่ก็กลับไปก็ตาม พอสติปัญญาจ่อเข้าไปตรงไหน เปิดออกตรงนั้น ๆ กิเลสมันหลบมันซ่อนอยู่ไหน เปิดเผยขึ้นมาโดยลำดับลำดับแล้วก็ฆ่ากันไปเรื่อย ๆ แก้กันไปเรื่อย ๆ ชำระกันไปเรื่อย ๆ ในขณะที่เดียวกัน ๆ ที่เคยปิดบังก็เปิดเผยขึ้นมา นี่ละท่านเห็นโทษของกิเลส ท่านเห็นโทษแห่งสิ่งที่ฝังจมอยู่ภายในจิตใจ ทั้ง ๆ ที่เคยถูกฝังจมของกิเลสก็ไม่รู้ไม่เห็น แต่ก็สามารถรู้เห็นอย่างชัดเจนอย่างนี้ จนกระทั่งเผาไหม้หมดด้วยอำนาจแห่งความสามารถแก่กล้าความแหลมคมของสติปัญญา

ไม่มีกิเลสประเภทใดเหลืออยู่ภายในจิตใจ แม้เท่าเม็ดดินเม็ดทรายเลย เหลือแต่วิมุตติ วิสุทธิธรรมวิสุทธิจิตล้วน ๆ เต็มหัวใจ นั่นที่นี้ไม่ดูก็รู้เรื่องของธรรมชาติอันนี้

มันอยู่ที่ไหน ไม่ได้อยู่ร่มไม้ ไม่ได้อยู่ภูเขา ไม่อยู่ตามดินฟ้าอากาศ ไม่อยู่ตามฟ้าแดด ดินลม และในสถานที่ใด ๆ ทั้งสิ้น ธรรมชาตินี้อยู่กับหัวใจของสัตว์ทั้งหลาย อยู่ในหัวใจของสัตว์โลก พุดให้เต็มภาษาว่า กินอยู่กับนั้น ช้อยอยู่กับนั้น เยี้ยวรดอยู่กับนั้น ชักล่อม บำรุงบำเรออยู่กับนั้น เพลินอยู่ในหัวใจของสัตว์นั้น

เพราะสัตว์นี้โง่แสนโง่ ให้กิเลสชั้ตติเยี้ยวรด ชักล่อมบำรุงบำเรอรื่นเริงอยู่ภายในหัวใจของสัตว์โลกนั้น มันสนุกมากเมื่อเราไม่รู้ไม่เห็นมัน แต่เมื่อได้รู้ได้เห็นแล้วก็อย่างที่ว่านี้แหละ หากจะพุดยกเป็นข้อเปรียบเทียบก็ กิเลสขนครอบครวัสมบัตินะไร ๆ ออกไม่ทัน ถูกตปธรรมเผาไหม้ ๆ แหกเหลวไปหมด นั่นแหละพระพุทธเจ้าเป็นพระองค์แรก พระองค์ทรงรู้ทรงเห็นอย่างนั้น และพระสาวกอันดับต่อมา เมื่อได้ยินได้ฟังอุบายต่าง ๆ จากพระพุทธเจ้าแล้ว ก็พยายามตะเกียกตะกายเต็มเม็ดเต็มหน่วยเต็มกำลังความสามารถ

ไม่ว่าท่านจะอยู่ในสถานที่ใด ฐานะใด ชั้นใดภูมิใด เป็นเศรษฐี กุฎุมพี เป็นพระราชามหากษัตริย์ จนกระทั่งพ่อค้าประชาชน เมื่อได้ยินได้ฟังอรรถธรรมหลังจากการอุปสมบทบวชเป็นพระแล้วเข้าป่าเข้าเขา ตามที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำอุบายและทางเดินให้ว่า รุกขมูลเสนาสน์ เป็นต้น ไล่เข้าป่าเข้าเขาไปบำเพ็ญ ไม่สนใจกับบ้านกับเรือน กับตำแหน่งของพระราชามหากษัตริย์ เพราะสิ่งเหล่านี้เคยครองมามากต่อมากแล้ว มันเจือปนอยู่ด้วยอะไรก็ทราบ เหมือนเบ็ดกับเหยื่อล่อมันอยู่ด้วยกัน ถ้ามีแต่เบ็ดปลาก็ไม่กิน ปลาที่ติดเบ็ดเพราะเหยื่อล่อนั่นเอง นี่ก็เหมือนกัน เขาเรียกว่าอามิสสินจ้างก็ไม่ผิด มันเต็มอยู่ในนั้นแหละ กิเลสมันแฝงเอาไว้ ๆ สัตว์โลกจึงติดเอา ๆ ปลดกันไม่หวาดไม่ไหวเรื่อยมาอย่างนี้แล

เวลาท่านออก-ออกจริง ๆ ประพฤติปฏิบัติจนได้สำเร็จตามความมุ่งหมาย คือหลุดพ้นจากทุกข์ เป็นจิตที่บริสุทธิ์เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้าแล้วแสนสบาย นั่นแหละท่านเห็นทุกข์ท่านก็เห็นอย่างถึงใจ ท่านเห็นความสุข บรมสุขที่ว่าแสนสบาย ท่านก็เห็นอย่างถึงใจและทรงไว้เสียเอง ประจักษ์อยู่ตลอดเวลากาลิโก

เพราะฉะนั้น การแนะนำสั่งสอนด้วยความเมตตาของท่านจึงมีมาก ผิดกับคนทั้งหลายที่มีกิเลสแนะนำสั่งสอนและจุดลากกันไปไหน ๆ เพราะคนหนึ่งเป็นความคาคความหมายดันเดาเป็นความคาคคะเน แต่ท่านรู้จริง ๆ เห็นจริง ๆ ทั้งสิ่งที่ชั่ว ทั้งสิ่งที่ดี ทั้งผลแห่งความชั่วความดีปรากฏมาเป็นสุขเป็นทุกข์ ท่านรู้เห็นครอบแดนโลกธาตุไม่มีประมาณ

จิตใจของท่านมีขอบเขตที่ไหนเมื่อถึงขั้นที่รู้แล้ว ไม่มีขอบเขต รู้ได้ตลอดทั่วถึง สัตว์โลกมีมากน้อยเพียงไรทำไมท่านจะไม่รู้ไม่เห็น สัตว์โลกมีจำนวนเท่าไร เรื่องธรรม

ชาติอันนี้ก็ฝังจมๆ อยู่ในจิตใจนั้น เพราะฉะนั้นจึงไม่มีอะไรสงสัยว่าสัตว์โลกแดนใดที่จะมีความสุขสบาย เป็นอิสระเสรี ไม่มีธรรมชาติอันนี้เข้าไปเกี่ยวข้องและเหยียบย่ำทำลาย

เมื่อเป็นเช่นนั้นเราสงสัยอะไรกับโลกอันนี้ โลกไหนก็เป็นโลกของกิเลสตัณหาที่เต็มอยู่ในหัวใจนี้แล้ว อยากรู้ก็หาความสุขความสบายอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยไม่ได้ วันนี้อย่างหนึ่งวันหน้าชั่ว วันนี้อย่างหนึ่งวันหน้าทุกข์ สูงๆ ต่ำๆ อยู่น่าอย่างนี้ตลอดไป เราต่างก็เคยเป็นเคยผ่านมาแล้ว เพราะไม่รู้ก็ตาม ความจริงที่ประกาศกังวานให้ทราบอยู่ว่า ทุกข์ นตฺถิ อชาตสฺส ทุกข์ติดตามสำหรับผู้เกิดไม่มีทางลดละ แต่ทุกข์ไม่มีสำหรับผู้ไม่เกิด ก็คือผู้สิ้นกิเลสถึงความบริสุทธิ์แล้วนั้นแลทรงบรมสุข ผู้ที่ไม่มีอะไรมาเกี่ยวข้อง สมมุติใดๆ ที่ว่ากิเลสก็คือสมมุติ ไม่สามารถเข้าไปสัมผัสสัมพันธ์ท่านได้เลย

นี่แลธรรมของพระพุทธเจ้าท่านประกาศสอนโลก สอนด้วยกำลังพระเมตตา ล้วนๆ เต็มในพระทัยและสอนอย่างแม่นยำ ถ้าใครปฏิบัติดำเนินตามหลักธรรมที่ท่านสอน ซึ่งเรียกว่าสวากขาตธรรมนี้แล้ว พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วก็ตาม ธรรมนี้คือธรรม เพราะทุกข์คือทุกข์ สมุทัยคือสมุทัย นิโรธกับมรรคก็คือนิโรธกับมรรค ซึ่งเป็นเครื่องแก้กันมาแต่กาลไหนๆ แล้ว ทำไมความบริสุทธิ์ก็คือความบริสุทธิ์ไม่ได้ ต้องเป็นความบริสุทธิ์ได้เช่นเดียวกันกับครั้งพุทธกาลนั่นเอง

ให้ตั้งใจประพฤติปฏิบัตินะ เอาให้เห็นประจักษ์ในหัวใจของเราเนี่ย เป็นยังไงธรรมเลิศธรรมประเสริฐ ท่านว่าบรมสุขเป็นยังไง เอาให้เห็นดูซินะ เอ้า พาดลงไป อย่าเสียตายเรื่องความเป็นความตายที่กิเลสมันหลอกมันลวง ถ้าจะประกอบความพอกความเพียรเพื่อฆ่ามันแล้ว มันจะหาเรื่องหาราวหาอุปสรรคต่างๆ มาตัดเราเรื่อยๆ มาก็ดมาขวางอยู่ทุกระยะไม่ให้ก้าวได้โดยสะดวก กำลังวังชาก็กำหนดให้ เวล่ำเวลากำหนดให้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นอุปสรรคมันจะมากำหนดให้หมด บังคับบัญชาให้อยู่ในกรอบของมันจนได้นั้นแหละ เรื่องของกิเลสเป็นอย่างนั้น

ถ้าเราอยากทราบเรื่องของมันก็เอา ดำเนินไปดังที่ว่านั้น เมื่อถึงขั้นธรรมที่กิเลสเหล่านี้มาก็ดมาขวางไม่ได้แล้ว ธรรมมีสติธรรม ปัญญาธรรมเป็นสำคัญ จะแสดงลวดลาย ฟุ้งๆ ไม่มีคำว่ากลางวัน ไม่มีคำว่ากลางคืน ไม่มีคำว่าเหน็ดว่าเหนื่อย มีแต่ธรรมหมุนตัวๆ ที่จะฆ่ากิเลสซึ่งเป็นข้าศึกโดยถ่ายเดียวเท่านั้นๆ ต้องรู้เห็นกันอย่างนี้ชิมันถึงพูดได้ ไม่งั้นเอามาเทียบม่าวัดกันได้อย่างไร ให้กิเลสกำหนดให้ทุกสิ่งทุกอย่างอย่างนี้ ก็เพราะเราไม่เคยเห็นเรื่องของกิเลสทำงานบนหัวใจ มันเป็นอย่างนี้ เราจะเอามาพูดได้ยังไง ให้มันเห็นดูซินะทำไมจะพูดไม่ได้ เมื่อรู้แล้วต้องพูดได้ทั้งนั้นแหละ ขอให้รู้เห็นในหัวใจของเราเถอะ นี่มันไม่เห็นนั้นซิถึงได้อันตัพุดไม่ออก

การฆ่ากิเลสต้องเห็นเรื่องของกิเลสเป็นลำดับลำดับไป แล้วฆ่ากันเรื่อย ฆ่าระกันเรื่อย เพลินไปเรื่อย หมุนตัวเป็นเกลียวไปเรื่อย นั่นท่านว่าธรรมจักรบนหัวใจของผู้ปฏิบัติบำเพ็ญ ซึ่งแน่ต่อความพ้นทุกข์โดยไม่มีทางสงสัย เป็นแต่เพียงว่าช้าบ้างเร็วบ้าง หรือว่าช้ากับเร็วเท่านั้น แต่อย่างไรกิเลสก็ไม่พ้น ต้องตายแน่ๆ ไม่วันนี้ก็วันหน้า ไม่เวลานี้ก็เวลาต่อไป ไม่นานที่นี้ก็หน้าหน้า ไม่ช้าโมงนี้ก็ช้าโมงต่อไป สกटकั้นเข้าๆ ด้วยสติปัญญาอันเกรียงไกรหมุนได้รอบตัว ให้มันเห็นประจักษ์ชช นักปฏิบัตินะ

ธรรมะที่สอนว่าเป็น สนุทธิฎฐิโก ๆ ของผู้ปฏิบัติ ไร้ค่าล้ำสมัยไปที่ไหน ธรรมพระพุทเจ้าไม่เคยไร้ค่า มีแต่กิเลสที่นั่นแหละตัวมันหลอกหลอนว่าธรรมไร้ค่า ยกยอปอปั้นตัวมันให้เป็นผู้มีคุณค่าขึ้นมา เราจึงหลงจึงเพลินกับมัน ตาเห็นก็เพลิน หูได้ยินก็เพลิน สุขก็เพลิน ทุกข์ก็หลง หลงไปหมด ฟังชชกิเลสได้แทรกเข้าตรงไหนไม่มีคำว่ารู้ตัวๆ เลย มันละเอียดใหม่

เมื่อถึงขั้นที่รู้แล้ว กิเลสจะแยกไปตรงไหน พลิกแพลงไปตรงไหน มันรู้กันหมดๆ เมื่อกิเลสพังลงจากหัวใจหมดแล้ว มันไปอยู่ในหัวใจใด แสดงออกมาจากอากัปกิริยาใดแม้ไม่มีญาณก็รู้ได้ กิเลสจะแสดงออกอากัปกิริยาได้รู้ๆ กิริยานี้มีความหมายอย่างนี้ กิริยานั้นมีความหมายอย่างนั้น จากบุคคลนั้น รู้ทันทีๆ นั่นแลเมื่อถึงธรรมละเอียดเป็นอย่างนั้น ธรรมแก่ลัวกล้ำเป็นอย่างนั้น ธรรมละเอียดก็คือมหาสติ มหาปัญญา ที่มาจากความเพียรเป็นเครื่องหนุนนั้นแล ส่วนขั้นวิสุทธิจิต วิสุทธิธรรม จะเรียกว่าธรรมละเอียดหรือธรรมแก่ลัวกล้ำ ขอให้ผู้บำเพ็ญรู้เห็นเอง ให้ชื่อให้นามเอง

เอานะ ถ้าไม่มีผู้ปฏิบัติ จะไม่มีใครเป็นผู้ทรงมรรคทรงผล ทรงมรดกอันล้ำค่าของพระพุทเจ้าไว้เลยนะ ศาสนธรรมนี้เป็นมรดกอันล้ำค่าของชาวพุทธเรา ชาวพุทธเราคือใครถ้าไม่นับเราคนหนึ่งจะเป็นใครไป ยิ่งเราเป็นพระผู้ปฏิบัติด้วยแล้ว นี่เป็นอันดับสำคัญ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างเอื้ออำนวยอยู่แล้ว ไม่ต้องชวนชชเหมือนชชชาวผู้ครองเรือนทั่วๆ ไป เอ้า เต็ดลงไปตรงนี้ สับลงไปตรงนี้ ย่างลงไปตรงนี้ กิเลสมันจะอยู่ได้ยังไงเมื่อถูกทำลายด้วยความเพียรอยู่ไม่หยุด กิเลสเคยแพ้เคยฉิบหายเพราะธรรมเครื่องสังหารนี้มามากต่อมากแล้ว ทำไมมันจะทนนอนสบายและเปลิดเพลินอยู่บนหัวใจเราเพียงดวงเดียวได้ไม่ยอมตาย เอาให้เห็นชชว่า กิเลสของพระกรรมฐานวัดป่าบ้านตาดนี้ เป็นกิเลสอยู่เหนืออกฏคือธรรมเครื่องปราบ และปราบไม่อยู่ พระวัดนี้ปราบกันทั้งวัด ไม่ยอมตายเลยดังนี้ ก็ให้เห็นทีเถอะ จงปราบดังวิธีที่สั่งสอนนี้ ถ้าตายเพราะความสู้กิเลสก็ให้เห็นเสียที เพราะยังไม่เคยมีในวัดนี้

มองไปที่ใดมันอดคิดไม่ได้นะ เพราะไปไหนตาก็ไปด้วย หูไปด้วย จิตใจไปด้วย สัมผัสสัมผัสอันระไรมันอดคิดไม่ได้นี่เมื่อมีสิ่งสัมผัสกัน พุดตามความจริงจิตเป็นไปใน

หลักธรรมชาติ หากหมุนตัวอยู่ภายในนั้นแล นอกจากจะพูดหรือไม่พูดซึ่งแต่ก่อนก็ไม่เป็น เวลามันเป็นก็บอกว่าเป็นแล้วจะไม่ให้พูดบ้างเธอ นี่แลที่รู้ที่เห็นได้พูดมานี้ เพราะสิ่งที่มาสัมผัสสัมพันธ์ให้รู้ให้เห็นนั้นแลเป็นเหตุได้พูดถึงพูดคนเรานะ

เรื่องจิตนี้ไม่มีอะไรละเอียดแหลมคมยิ่งกว่า เอ้า เปิดออก สิ่งใดมาบีบมาบังคับ ปิดหูปิดตาไว้ เปิดออกๆ ด้วยการปฏิบัติมีจิตตภาวนาเป็นสำคัญ อะไรจะโล่งยิ่งกว่าใจ อะไรจะรวดเร็วยิ่งกว่าใจ อะไรจะกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งกว่าใจ ไม่มีในโลกธาตุนี้ เอ้า เปิดให้เห็นซิ สิ่งเหล่านี้มาจากอะไร ใครเป็นผู้รู้ผู้เห็นก่อน พระพุทธเจ้าเป็นผู้เห็นก่อน ท่านทรงดำเนินอย่างไรท่านถึงเห็นถึงรู้อย่างนี้ จากนั้นมาก็พระสาวกผู้เชี่ยวชาญก็เปิดและรู้เห็นในทำนองเดียวกันกับพระพุทธเจ้า

ธรรมเหล่านี้เป็นโมฆะที่ไหน ไร้ค่าที่ไหน มันไร้ค่าแต่เรื่องกิเลสมาบีบมาบังคับเท่านั้น อันนี้ราคาเท่านั้น มันดัดลงไปๆ ถ้าเป็นเรื่องของธรรมแล้วจะถูกตัดๆ โดยลำดับลำดับ เมื่อยังไม่ถึงขั้นที่จะควรพิจารณาพิเคราะห์กันได้ พอแพ้วพอชนะบ้าง หรือมีแต่ชนะโดยถ่ายเดียวๆ แล้วความสมหวังจะใกล้เข้ามาๆ นอกจากการปฏิบัติไม่เอาไหน นั้นจะถูกตัดมถูกตัดอยู่เรื่อยไปนะพวกเรา

อย่าเข้าใจมีวันปีเดือนจะช่วยทุกข์ให้เรานะ กิเลสมันสร้างทุกข์ขึ้นมา ไม่ใช่มีวันปีเดือนมีดแจ่มสว่างนี้สร้างทุกข์ขึ้นมาะ กิเลสเป็นผู้สร้างทุกข์ ท่านจึงว่าสมุทัยๆ คืออะไร นั่นละตัวสร้างทุกข์ การจะปราบทุกข์นี้ก็ต้องปราบสมุทัยคือตัวกิเลสนั้นด้วยมรรค ไม่ใช่วันคืนปีเดือน และปราบที่หัวใจเราผู้เป็นนักปฏิบัติ อย่าท้อถอยอ่อนแอ ให้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติ อย่าเห็นอะไรเป็นของสำคัญยิ่งกว่าธรรมแดนหลุดพ้น เลิศก็คือธรรมเท่านั้นในโลกอันนี้ เมื่อได้เห็นในหัวใจแล้วไม่ต้องถามใครก็อ้อมเองพองเอง ทุกสิ่งทุกอย่างพองอยู่ในนั้นหมด พวกกันจำเอานะ

เทศน์ไปๆ มันก็เหนื่อย เออละพอ